

Lausunto ehdotuksesta päivitetyksi Kymenlaakson liikennestrategiaksi 2035

5335/00.04.01/2023

Tekninen lautakunta 20.12.2023 § 230

Valmistelija: johtava yleiskaavoittaja Jani Arponen, puh. 020 615 6452, jani.arponen(at)kouvola.fi

Tausta

Kymenlaakson liitto pyytää Kouvolan kaupungilta lausuntoa päivitetystä Kymenlaakson liikennestrategiasta 2035 22.12.2023 mennessä. Lausuntopyyntöön liittyvä Storymap-aineisto on löydettävissä Kymenlaakson liiton sivuilta osoitteesta <https://storymaps.arcgis.com/collections/8beb25caea48477199818a1ff60e886f?item=2> Lausuntokierroksen jälkeen lausuntopalaute käsitellään ja strategia viedään maakuntahallituksen käsittelyyn alkuvuodesta 2024. Kymenlaakson liikennestrategian hyväksyy maakuntahallitus. Lausunto on valmisteltu yhteistyönä Kouvolan kaupungin konsernihallinnossa ja tekniikan ja ympäristön toimialalla kaupungin liikennejärjestelmätyöryhmän toimesta.

Kymenlaakson liitto yhdessä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kanssa käynnisti Kymenlaakson liikennestrategian päivittämisen alkuvuodesta 2023. Työssä vuonna 2015 valmistunut strategia on päivitetty vastaamaan nykyisiä tarpeita ja muuttunutta toimintaympäristöä. Muutoksia liikenteen toimintaympäristöön ovat aiheuttaneet mm. koronapandemia, etätyön yleistyminen, Venäjän aloittama hyökkäyssota ja sen myötä tyrehtynyt Venäjän-suunnan henkilö- ja tavaraliikenne.

Kymenlaakson liikennestrategia pyrkii edistämään maakunnan sisäisiä ja ulkoisia yhteyksiä, tiivistämään kuntien ja muiden toimijoiden jatkuvaa yhteistyötä, tehostamaan elinkeinoelämän toimintakykyä ja -varmuutta sekä parantamaan asukkaiden kestäväää ja turvallista arkiliikkumista. Liikennestrategian visio "*Aktiivisesti välittävä ja uudistava Kymenlaakso*" ulottuu vuoteen 2035 ja se pohjautuu maakuntaohjelman visioon "*Kymenlaakso - Suomen välittävin maakunta!*".

Sidosryhmäyhteistyö on tehty osana Kymenlaakson jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä, jonka jatkuvan liikennejärjestelmätyön seuturyhmät ovat toimineet työn ohjausryhmänä ja osallistuneet strategian valmisteluun ja kommentointiin työn eri vaiheissa. Strategiaan päivitykseen liittyen on myös pyydetty Kymenlaakson kunnilta ja kaupungeilta kommentteja erillisellä kommentointikierröksellä 22.6.- 15.9.2023. Kouvolan kaupunki on antanut pyydetty kommentit teknisen lautakunnan päätöksellä 27.9.2023.

Lausunto:

Strategian tavoitteet ja visio on päivitetty vastaamaan nykypäivän liikennejärjestelmää koskevia megatrendejä ja muuttunutta

toimintaympäristöä. Pää tavoitteet ovat ihmisistä, ympäristöstä ja elinvoimasta välittäminen. Liikennestrategian läpileikkaavia teemoja ovat rohkeus ja kokeilukulttuuri, sopeutuminen ja varautuminen, data ja teknologiat sekä tehokkuus ja kestävät hankinnat. Kouvolan kaupunki näkee tavoitteet hyvänä lähtökohtana strategialle. Sanallisesti kuvatut toimenpiteet ovat paikoin yleistasoisia. Konkreettisimmillaan strategia on infrakohteiden luettelossa.

Strategian infrakohteissa on lueteltu Kouvolan liikenteen edunvalvonnan kärkikohteet, joita kaupunki on nostanut esille myös valtion väyläverkon investointiohjelmien lausunnoissa. Maanteiden kärkikohteet ovat Vt15 Kotka-Kouvola, Vt6 parantaminen Kouvolan kohdalla ja Vt12 Kouvola-Lahti. Em. kohteisiin panostamalla vastataan erityisesti ihmisten liikkumiseen ja elinvoiman kehittämiseen. Valtatiehankkeissa ympäristövastuunäkökulmat konkretisoituvat tiesuunnitelmien sisällä niitä tehdessä. Esitetyt toimenpiteet ja infrakohteet ovat pääosin linjassa asetettujen tavoitteiden kanssa. Strategiassa ei kuitenkaan tulisi esittää hankekohtaisia hyöty/kustannuslukuja, koska laskennallinen hyöty/kustannussuhde kuvaa vain tämänhetkistä tilannetta soveltuen siis huonosti pitkän tähtäimen strategisten tavoitteiden arviointiin.

Kouvola RRT tunnustetaan Kymenlaakson liikennestrategiassa Hamina-Kotkan kanssa Kymenlaakson elinkeinoelämän, alueen kilpailukykyyn ja yritysten toimintaedellytysten kannalta merkittävänä ja edelleen kehitettävänä kohteena. Nykyisiä terminaaleja ja niiden kapasiteettia sekä kulkuyhteyksiä tulee kehittää kaikki liikennemuodot huomioiden. Strategiassa esitettyyn tiedolla johtamisen teemaan liikennejärjestelmän kehittämisessä tulisi siis lisätä toimenpiteeksi kuivasatamakonseptin ja aikataulutetun rautatierahitijärjestelmän edistäminen. Toimenpiteen toteuttaminen edellyttää aktiivista vuorovaikutusta ja edunvalvontaa valtakunnan tasolla, joten se sopisi osaksi maakunnallista liikennestrategiaa.

Sotilaallisen liikkuvuuden (Military Mobility) merkitys ja sen kehittämisen mahdollisuudet Suomen ja Euroopan turvallisuudelle sekä huoltovarmuudelle tulee strategiassa huomioida osana liikennejärjestelmän strategista kehittämistä. Rail Baltican tulevaisuuden selvitys- ja kehittämistarpeisiin varautumisessa tulee varautua selvittämään myös Kouvola-Kotka-Tallinna junalauttayhteysvälin kehittämismahdollisuudet niin logistiikan, kuin huoltovarmuuden ja sotilaallisen liikkuvuudenkin tarpeisiin. Sotilaallisen liikkuvuuden varmistaminen ja kehittäminen edellyttää lisäksi tiettyjen tiehankkeiden (vt 15, vt 6 Kouvolan kohdalla ja Kouvolasta itään) merkityksen korostamista strategiassa.

Kymenlaakson liikennestrategiassa nostetaan esille ratahankkeita, joista Kouvolan kannalta keskeisimpänä on Itärata. Itäradalla tarkoitetaan Helsingin-Porvoon-Kouvolan välistä uutta ratayhteyttä. Itäradan lisäksi strategiassa on nostettu esille Itäradalle vaihtoehtoisia itäistä rantarataa. Itäisellä rantaradalla tarkoitetaan Helsinki-Kotka-Luumäki välistä uutta ratayhteyttä. Aiemmassa kommentoinnissa Kouvolan kaupunki on painottanut, että mikäli itäinen rantarata sisältyy strategiaan, tulee ratahankkeiden hallinnollinen tilanne ja tulevaisuus tuoda yksiselitteisesti esille.

Itärata-hankeyhtiö on aloittanut toimintansa syksyllä 2022 ja sen tehtävänä on edistää radan suunnittelua rakentamisvalmiuteen asti.

Vuonna 2023 Itärata on esisuunnitteluvaiheessa, ja ratalinjauksen pääsuuntaselvitys on aloitettu. Uusi rata suunnitellaan siten, että se on mahdollista toteuttaa vuoteen 2040 mennessä. Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa 20.6.2023 todetaan, että Itäradan hankeyhtiön toiminta jatkuu. Itärataa voidaan verrata Väyläviraston suunnitteluohjelman sisältämään jo hyväksytyyn hankesuunnittelukohteeseen, josta ei vielä ole rakentamispäätöstä. Itäradan osalta mm. ympäristövaikutusten arviointi, yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma on jo päätetty toteuttaa ja niille on jo rahoitus olemassa. Itäistä rantarataa ei edistetä valtion taholta, eikä sitä mainita vuoden 2023 hallitusohjelmassa. Näiltä osin Kymenlaakson ratalinjausten ohjeelliset linjausvaihtoehdot eroavat merkittävästi toisistaan. Em. syitten takia strategiassa olisi ollut syytä tuoda selkeästi esille esiteltyjen ratalinjausten välinen priorisointi ja Itäradan erilainen asema niin suunnittelun kuin rahoituksenkin kannalta verrattuna muihin Helsingistä itään suuntautuviin ratalinjauksiin. Itärata tulisi myös viedä digiraportin hankekartoille maakuntakaavan mukaisessa linjauksessaan.

Vuoden 2023 aikana käynnistetty liikennestrategiatyö on esitetty toimintaympäristön muutoksista johtuvana strategian päivityksenä. Päivitys on pitänyt sisällään paljon muutoksia ja lisäyksiä alkuperäiseen strategiaan. Liikennestrategian raportoinnin formaatti on muuttunut kokonaisuudessaan. Lukijalta vaaditaan seikkaperäistä perehtymistä, jotta alkuperäisen strategian ja päivitetyn strategian erot hahmottuvat. Raportin lausuntopyyntöissä olisi ollut hyvä esittää tiivistetysti alkuperäisen ja päivitetyn strategian erot. Tässä strategian päivitystyössä tehdyt keskeiset muutokset olisi tullut tuoda ilmi selkeämmin. Positiivista strategiassa on valtatie 15:n korostaminen elintärkeänä maakunnan liikenneyhteytenä sekä valtatie 6:n parannustoimenpiteiden nostaminen keskeisiin toteutettaviin hankkeisiin.

Keväällä 2023 valmisteltiin yhtäaikaaisesti sekä Kymenlaakson että Kaakkois-Suomen päivitettyjä liikennestrategioita. Prosessien limittäisyys vaikeutti työn aikana strategioiden eroavaisuuksien hahmottamista. Strategioiden hierarkkisuuden vuoksi olisi ollut selkeämpää valmistella ensin laajempi koko Kaakkois-Suomea koskeva liikennestrategia, jonka linjausten pohjalta olisi tarkennettu työtä maakuntatasolle. Myös strategian linjausten valtakunnallinen merkittävyys olisi ansainnut enemmän huomiota strategiassa.

Storymap-muotoinen digiraportti on karttaikkunoiden osalta havainnollistava tapa esittää liikennestrategia julkisilla verkkosivuilla. Kunnallishallinnon arkistointijärjestelmät eivät kuitenkaan mahdollista kokonaisten verkkosivujen arkistointia. Digiraportointi heikentää monin paikoin tiedon nopeaa etsimistä. Tietyt käsitteet (esimerkiksi SUMP) olisi ollut hyödyllistä myös avata strategiassa selvemmin. Digiraporttiin on myös jäänyt muutamia harmillisia virheitä, kuten valtatie 15:n puuttuminen kokonaan Kymenlaakson infrakohteiden yhteiseltä hankekartalta.

Verkkosivuilla esittävästä aineistosta on mahdollista tuottaa tulosterversio pdf-muodossa. Kouvolan kaupunki toivoo, että kunnille toimitetaan arkistointia varten pdf-muotoinen tuloste verkkosivuilla esitetystä digiraportista tai vaihtoehtoisesti strategiasta koostetaan

raporttimuotoinen tiivistelmä, johon liitetään myös kooste tehdyistä muutoksista verrattuna edelliseen strategiaan. Myös edellä mainitut virheet tulee korjata lopulliseen digiraporttiin.

Johtava yleiskaavoittaja Jani Arponen on kokouksessa asiantuntijana vastaamassa kysymyksiin.

Lisätietoja: Tekninen johtaja Hannu Tylli, puh. 020 615 8570, hannu.tylli(at)kouvola.fi, liikenneinsinööri Antti Tamminen, puh. 020 615 4934, antti.tamminen(at)kouvola.fi, johtava yleiskaavoittaja Jani Arponen, puh. 020 615 9235, jani.arponen(at)kouvola.fi ja joukkoliikennepäällikkö Petri Vainikka puh. 020 615 6635, petri.vainikka(at)kouvola.fi

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta päättää antaa edellä esittelytekstissä kuvatun lausunnon päivitetystä Kymenlaakson liikennestrategiasta 2035.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta kokouksessa ja se on nähtävänä yleisessä tietoverkossa kaupungin verkkosivustolla 21.12.2023 lukien.

Teknisen lautakunnan päätös:

Tekninen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Johtava yleiskaavoittaja Jani Arponen oli paikalla kokouksessa tämän asian käsittelyn ajan.
